

Dit document maakt gebruik van bladwijzers

Herziene NBA Alert 43

Onderzoeken of voldaan is aan ESEF-vereisten

8 februari 2022

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Status NBA Alert

Deze publicatie, die tot stand is gekomen onder verantwoordelijkheid van de NBA, beoogt registeraccountants en accountants-administratieconsulenten aanwijzingen te geven ter zake van een specifiek onderdeel van de uitoefening van het accountantsberoep. Verwacht wordt dat accountants kennisnemen van deze aanwijzingen en deze overwegingen voor zover relevant voor de opdracht. Een accountant die deze aanwijzingen niet toepast, moet erop voorbereid zijn om uit te leggen hoe niettemin is voldaan aan de verplichtingen, basisprincipes en essentiële werkzaamheden uit wet- en regelgeving, die nader zijn behandeld in deze aanwijzingen. Deze publicatie heeft niet de status van beroepsreglementering.

Vaststellen dat voldaan is aan ESEF-vereisten – herzien 8 februari 2022

Inhoudsopgave

1	Inleiding	4
2	Wat is ESEF?	4
3	Regelgevend kader	5
4	Wat doet de accountant in het kader van ESEF?	5
5	Waar bestaat de ESEF-rapportageset uit en waaraan moet dit op hoofdlijnen voldoen?	5
6	Opdrachtuitvoering	6
6.1	Opdrachtacceptatie	6
6.2	Planning	7
6.3	Risicoanalyse	7
6.4	Inspelen op onderkende risico's op een materiële afwijking / uitvoering van de opdracht	9
7	Evaluatie van geconstateerde afwijkingen en verkregen assurance informatie en bepaling van het oordeel	9
8	Rapportageverplichting	10
9	Identificatie van het in ESEF opgemaakte jaarverslag	11
10	Accountantsverklaring met rapportage over ESEF opgenomen in versie jaarverslag zonder ESEF	12
11	Documentatie	12
12	Kwaliteitsbewaking	12

1 Inleiding

De Europese Commissie heeft regels gesteld die er toe moeten leiden dat uitgevende instellingen waarvan effecten tot de handel op een in een EU-lidstaat gelegen of werkzame gereguleerde markt zijn toegelaten hun jaarverslag opstellen en publiceren in het European Single Electronic Format (ESEF). Dit is geregeld in de transparantierichtlijn. Het in Europa verplichten van een Elektronisch Formaat is gedaan om het geautomatiseerd analyseren en vergelijken van jaarrekeninginformatie eenvoudiger te maken voor gebruikers in het maatschappelijk verkeer.

De Europese Commissie heeft ook aangegeven dat zij er vanuit gaat dat de accountant een redelijke mate van zekerheid verstrekt of de uitgevende instelling aan haar verplichting met betrekking tot ESEF heeft voldaan.

Wanneer deze alert geen uitleg verschaft voor een specifieke situatie waarmee de accountant te maken krijgt kan contact worden opgenomen met de helpdesk vaktechniek van NBA¹

2 Wat is ESEF?

ESEF staat zoals aangegeven voor European Single Electronic Format of in het Nederlands: Uniform elektronisch verslagleggingsformaat. In de technische reguleringsnormen voor de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (de RTS voor ESEF (of hierna de ESEF-vereisten)) worden de ESEF vereisten beschreven. De voorschriften met betrekking tot ESEF vereisen dat het jaarverslag opgesteld moet worden in XHTML, waarbij de primaire overzichten van de geconsolideerde IFRS-jaarrekening zoals de balans en de winst-en-verliesrekening met behulp van XBRL moeten worden gemarkeerd ofwel getagd. Een XHTML-bestand met XBRL-tagging leidt tot een Inline-XBRL instancedocument.

Inline-XBRL is een techniek waarbij een gebruiker die het document met een browser opent, dit document kan lezen. Dit wordt bij ESEF mogelijk gemaakt door het gebruik van de XHTML. Dit document kan door de uitgevende instelling op dezelfde manier grafisch met plaatjes, kaders etc. worden vormgegeven als de huidige jaarverslagen.

De extra van Inline-XBRL ten opzichte van XHTML is dat een deel van de informatie of alle informatie in dat document kan worden getagd of gemarkeerd. Een tag geeft onder meer aan wat de betekenis van die data is. Denk daarbij bijvoorbeeld aan de valuta, de precisie van een bedrag, de datum en/of periode waarop het betrekking heeft en een referentie naar een element in een taxonomie.

Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen soorten tagging. Detailed tagging en block tagging. Bij detailed tagging wordt een individueel informatie element zoals een bedrag of een zin getagd. Maar ook een volledige toelichting of een tabel kan in één keer worden getagd. Dat wordt aangeduid met block tagging. Voor boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2021 en voor 1 januari 2022 is alleen het gebruik van detailed tagging van de primaire overzichten van de geconsolideerde IFRS-jaarrekening voorgeschreven. Vanaf boekjaren die aanvangen op of na 1 januari 2022 is ook verplicht om block tagging toe te passen op de geconsolideerde toelichting in de IFRS jaarrekening.

Het is uiteraard de bedoeling dat de informatie in de tag dezelfde betekenis heeft als de informatie die in het voor de mens leesbare gedeelte van het document staat, maar dat wordt door de techniek niet geborgd. Het volgende voorbeeld maakt dat duidelijk:

Stel in de balans zoals de mens die leest staat een bedrag van € 126.000 in de kolom onder 31-12-2021 en als omschrijving Materiële vaste activa. In de tag kan staan dat dit gaat om voorraden of dat dit het bedrag is per 31-12-2020. Ook kan informatie, die getagd had moeten worden, niet getagd zijn.

Dergelijke verschillen zijn misleidend voor het maatschappelijk verkeer. Vandaar dat de Europese Commissie het belangrijk vindt dat accountants vaststellen dat de voorgeschreven informatie goed getagd is.

¹ <https://www.nba.nl/tools-en-voorbeelden/helpdesk/>.

3 Regelgevend kader

De verplichting om elektronisch te deponeren is door Europa vastgelegd in de transparantierichtlijn en in een gedelegeerde verordening gedetailleerd uitgewerkt. Op grond hiervan heeft de Europese Commissie aangegeven ook van mening te zijn dat er zekerheid verstrekt moet worden bij de naleving van deze regels door de accountant.

In deze alert gaat de NBA er vanuit dat het de bedoeling van de Europese Commissie is dat er zekerheid moet worden gegeven over het voldoen in de jaarlijkse financiële verslaggeving aan de verplichtingen in de gedelegeerde bevoegdheid. De alert is gebaseerd op de gedachte dat dit een afzonderlijke opdracht is met een afzonderlijk object van onderzoek. De NBA gaat er hierbij wel vanuit dat die opdracht met betrekking tot het jaarverslag gezamenlijk met de wettelijke controle wordt uitgevoerd en gerapporteerd door de externe accountant.

In het document '[Regelgevend kader rond ESEF 2021](#)' op de website geeft de NBA een nadere onderbouwing hiervoor.

Het kan zijn dat een uitgevende instelling op grond van de van toepassing zijn regelgeving van mening is dat zij niet aan ESEF hoeft te voldoen. De accountant vermeldt dan onder de overige rapportageverplichtingen: Het jaarverslag is niet opgemaakt in ESEF-formaat.

Daarnaast vraagt de accountant het management om in de bevestigingsbrief op te nemen dat zij van mening is dat ESEF niet op de uitgevende instelling van toepassing is. Het is vervolgens aan de uitgevende instelling om met de AFM af te stemmen hoe voldaan kan worden aan de deponeringsverplichting.

4 Wat doet de accountant in het kader van ESEF?

Het verkrijgen van voldoende en geschikte assurance-informatie door het uitvoeren van werkzaamheden heeft als doel het verstrekken van zekerheid over het voldoen aan de ESEF-vereisten. De accountant zal hierbij de onafhankelijkheids- en overige ethische voorschriften in acht nemen. De assurance werkzaamheden met betrekking tot ESEF omvatten voor zover relevant een viertal aspecten:

- Voldoet het elektronische jaarverslag aan de technische specificaties zoals deze zijn opgenomen in de ESEF-vereisten?
- Is alle relevante informatie in de primaire overzichten van de geconsolideerde jaarrekening volledig getagd zoals dat is voorgeschreven in de vereisten?
- Voldoet de in de rapportageset opgenomen extensietaxonomie aan de eisen zoals opgenomen in de RTS voor ESEF?
- Is de informatie in de primaire overzichten van de geconsolideerde jaarrekening juist getagd zoals dat is voorgeschreven in de vereisten en met gebruikmaking van de in de vereisten beschreven taxonomie? Onderdeel hiervan is het vaststellen of, al dan niet terecht, gebruik is gemaakt van extensies. Daarbij moet in voorkomend geval worden vastgesteld of de met behulp van deze extensies getagde informatie juist is gekoppeld (anchoring) aan elementen van de in de vereisten beschreven basis taxonomie.

Als geen sprake is van een geconsolideerde IFRS-jaarrekening dan is alleen het eerste aspect relevant omdat vooralsnog de overige elementen uit het jaarverslag, zoals de enkelvoudige jaarrekening en het bestuursverslag niet verplicht getagd hoeven te worden. Bij vrijwillige tagging zijn de andere aspecten uiteraard wel relevant.

Hieronder wordt uitgewerkt hoe de werkzaamheden kunnen worden uitgevoerd.

5 Waar bestaat de ESEF-rapportageset uit en waaraan moet dit op hoofdlijnen voldoen?

In het kader van ESEF wordt het elektronisch verantwoordingsdocument aangeduid als rapportageset. De rapportageset bevat het Inline XBRL-instancedocument en de XBRL-extensietaxonomiebestanden van de uitgevende instelling. De rapportageset is opgesteld volgens de specificatie van de taxonomiesets.

De rapportageset moet tenminste voldoen aan de volgende vereisten:

- a Alle bedragen die opgenomen zijn in het overzicht van de financiële positie (de balans), het overzicht van het totaalresultaat (de winst- en verliesrekening), het mutatieoverzicht van het eigen vermogen en het kasstroomoverzicht in geconsolideerde IFRS-jaarrekeningen moeten met een juiste valuta zijn gemarkeerd.
- b In overeenstemming met bijlage II van de RTS voor ESEF moet alle verplichte informatie gemarkeerd zijn.
- c De bestanden die in de rapportageset zijn opgenomen moeten voldoen aan de specificaties zoals beschreven in bijlage III van de RTS voor ESEF.
- d Het Inline XBRL-instancedocument mag alleen gegevens bevatten van één enkele uitgevende instelling.
- e De uitgevende instellingen moet geïdentificeerd zijn overeenkomstig een code die voldoet aan ISO 17442.
- f Bij het markeren heeft de uitgevende instelling elementen toegepast uit de basistaxonomie die het nauwst aansluiten met de boekhoudkundige betekenis en/of reikwijdte van de te markeren items.
- g Als er geen element in de basistaxonomie voor het markeren representatief is, heeft de uitgevende instelling een extensietaxonomie-element gecreëerd dat voldoet aan de aanvullende eisen zoals opgenomen in bijlage IV van de RTS voor ESEF.
- h De extensietaxonomie-elementen die zijn gebruikt om de informatie in het jaarlijkse financiële verslag te markeren zijn minimaal opgenomen in de presentation linkbase en de definition linkbase.
- i Rekenkundige verhoudingen tussen numerieke taxonomie-elementen zijn in een calculation linkbase gedocumenteerd.
- j Voor de identificatie van de jaarrekeningonderdelen zijn in de presentation linkbase kerntaxonomie-elementen gebruikt zoals gespecificeerd in bijlage IV van de RTS voor ESEF.
- k Labels en referenties van basistaxonomie-elementen zijn niet vervangen.
- l Extensietaxonomie-elementen gecreëerd door de uitgevende instelling zijn, voor zover van toepassing, op een juiste wijze gekoppeld aan een basistaxonomie-element en het gegevenstype en periodotype weerspiegelen de boekhoudkundige betekenis.
- m Bij het markeren van numerieke taxonomie-elementen zijn consistente waarden gebruikt.
- n Markeringen voor niet-numerieke taxonomie-elementen zijn niet, gedeeltelijk of selectief toegepast.
- o Het Inline XBRL-instancedocument bevat geen uitvoerbare code.
- p Voor zover er sprake is van tagging van de enkelvoudige jaarrekening is hierbij gebruik gemaakt van de taxonomie uitgegeven door het lidstaat van herkomst (NB dit is niet toegestaan voor een niet-EU onderneming).

6 Opdrachtuitvoering

6.1 Opdrachtacceptatie

Gezien de zienswijze van de Europese Commissie ligt het voor de hand de ESEF-assurance werkzaamheden te integreren met de wettelijke controle van de jaarrekening. De acceptatie daarvan kan dan ook worden overeengekomen samen met de wettelijke controle. Daarbij is het verstandig om in de opdrachtbevestiging aan te geven dat de accountant over de naleving van ESEF-vereisten zal rapporteren als een overige rapportageverplichting. In algemene zin gelden de verplichtingen uit Standaard 210.

Een entiteit, die op grond van de ESEF-vereisten een deel van een rapportage tagt, kan ervoor kiezen om meer informatie te taggen dan de minimaal voorgeschreven elementen (voor boekjaar 2021: geconsolideerde primaire IFRS-overzichten en identificatie elementen). Echter, hierbij moet wel integraal worden vastgesteld dat de regels voor tagging uit de RTS nageleefd worden. Waar bekend is dat de onderneming dit wil doen bij het overeenkomen van de opdrachtvoorwaarden, is het verstandig hier aandacht aan te besteden in de opdrachtbevestiging.

Een accountant dient in dat geval een opdracht met betrekking tot een dergelijke digitaal verantwoordingsdocument alleen te accepteren wanneer de accountant geen aanwijzingen heeft dat de vrijwillige tagging leidt tot strijdigheid met de vereisten die gelden voor het opstellen van een digitaal verantwoordingsdocument of de accountant zal op grond van de ESEF-assurance opdracht moeten komen tot een niet-goedkeurend oordeel.

Als voorbeeld: wanneer een organisatie ervoor zou kiezen om informatie in de toelichtingen te taggen waarmee (inhoudelijk) een deel van de bedragen uit de primaire overzichten al zijn getagd, en de tagging van deze bedragen in de primaire overzichten laat vervallen dan leidt dit tot strijdigheid met de vereisten uit wet- en regelgeving. In een dergelijk geval kan een assurance opdracht niet worden geaccepteerd of zal dit leiden tot een niet-goedkeurend oordeel over het voldoen aan de vereisten. Als daarentegen de gedetailleerde tagging aanvullend is aan de tagging in de primaire overzichten, dan is er geen bezwaar tegen het accepteren van zo'n opdracht.

6.2 Planning

Bij het plannen van de werkzaamheden neemt de accountant de volgende aspecten in overweging:

- De kenmerken van het jaarverslag inclusief de jaarrekening opgesteld in ESEF-formaat;
- Het proces dat de entiteit heeft ingericht om te komen tot een jaarverslag in ESEF-formaat
- Het beoogde tijdsplan voor het uitvoeren en afronden van de werkzaamheden en rapportage.
- Kennis en ervaring van het audit team en eventuele inzet van deskundigen

Het is belangrijk dat de accountant met de entiteit spreekt over het tijdsplan van het beschikbaar krijgen van het in ESEF-formaat opgemaakte jaarverslag. De accountant kan het oordeel over het voldoen aan de ESEF-vereisten niet afgeven voordat de accountant zijn werkzaamheden met betrekking tot ESEF heeft afgerond en daarmee kan de accountant dus ook de verklaring bij de jaarrekening niet dateren voordat de accountant hierover beschikt.,

6.3 Risicoanalyse

De vereisten voor het formaat en de tagging van informatie in het verantwoordingsdocument zijn de criteria voor de toetsing door de accountant. Voor ESEF zijn deze opgenomen in de RTS voor ESEF en eventueel aanvullende eisen gesteld door de AFM.

In het kader van de risicoanalyse zal de accountant nagaan welke risico's op materiële afwijkingen de accountant onderkent bij het naleven van het uniform elektronische verslaggevingsformaat. Materiële afwijkingen kunnen betrekking hebben op:

- het niet voldoen aan de technische vereisten (bijvoorbeeld het jaarverslag van een uitgevende instelling voldoet niet aan de XHTML-vereisten of niet aan Inline XBRL specificatie 1.1 en XBRL specificatie 2.1);
- het feit dat niet alle informatie die moet worden getagd is getagd (bijvoorbeeld de verplichte elementen van de basistaxonomie die moeten worden gemarkeerd (zie de RTS voor ESEF Bijlage II tabel 1) zijn niet getagd maar zijn wel als zodanig in de toelichting van de geconsolideerde financiële overzichten of elders in het jaarverslag aanwezig); en
- het feit dat de informatie onjuist is getagd (bijvoorbeeld de goodwill per 1 januari 2021 is getagd als vaste activa per 31 december 2020).

6.3.1 Materialiteit

Bij het plannen en uitvoeren van de opdracht, met inbegrip van het bepalen van de aard, timing en omvang van de werkzaamheden, en nadien bij het evalueren van eventueel geconstateerde afwijkingen en het formuleren van zijn oordeel zal de accountant ook materialiteit in ogenschouw nemen. Hierbij zal in het geval van ESEF sprake zijn van materialiteit op drie niveaus:

- de materialiteit in het kader van het voldoen aan de technische vereisten;
- de materialiteit die gebruikt wordt bij het bepalen of alle relevante informatie is getagd; en
- de materialiteit die gebruikt wordt bij het bepalen of informatie volgens de voorschriften is getagd (inclusief het gebruiken van een eigen (extensie) taxonomie en in voorkomend geval de anchoring daarvan aan elementen van de basis taxonomie en).

Al deze materialiteitsbegrippen zijn primair kwalitatief van aard. Dat neemt niet weg dat ook kwantitatieve aspecten een rol kunnen spelen bij het bepalen van de materialiteit. Hiertoe neemt de accountant de materialiteit zoals bepaald voor de jaarrekeningcontrole als uitgangspunt rekening houdend met kwantitatieve en kwalitatieve aspecten die voortvloeien uit de specifieke kenmerken van de getagde informatie en de behoeften en verwachtingen die gebruikers hierbij kunnen hebben. Bijvoorbeeld een afwijking met betrekking tot een post van een paar euro zal anders kunnen worden beoordeeld dan een vergelijkbare afwijking in een grote post.

Bij het bepalen van de materialiteit zal de accountant meewegen welke mogelijke blokkades er zijn in het deponeringsproces en/of de geautomatiseerde verwerking van de rapportageset.

6.3.2 *Interne beheersing*

In de basis vormt het ESEF-proces de verantwoordelijkheid van de gecontroleerde, onder andere ten aanzien van software selectie / in house / outsourcing / beschikbare resources / inzet deskundigen, etc. De accountant zal bij de ESEF-assurance werkzaamheden aandacht besteden aan de opzet en de interne beheersing van het financiële rapportageproces die er op gericht zijn om afwijkingen te voorkomen, detecteren of te corrigeren. Waar de accountant bij de controle wil steunen op dit proces moet de accountant interne beheersingsmaatregelen op hun effectiviteit toetsen.

Mocht de accountant in de risicoanalyse risico's als gevolg van bewuste manipulatie (fraude) in de tagging onderkennen dan moet de accountant de eventuele interne beheersingsmaatregelen ter voorkoming hiervan in kaart brengen en in opzet evalueren.

6.3.3 *Risico's op materiële afwijkingen*

Hieronder zijn een aantal mogelijke risico's op materiële afwijkingen beschreven gebaseerd op de RTS met betrekking tot ESEF.

Volledigheid

- Niet alle cijfers in de aangegeven valuta in de primaire overzichten van de IFRS geconsolideerde jaarrekening zijn getagd.
- Niet alle toelichtingen in de IFRS geconsolideerde jaarrekening zijn getagd zoals gespecificeerd in Bijlage II van de RTS over ESEF.
- Er heeft geen koppeling, voor zover vereist, plaatsgevonden tussen een door de uitgevende instelling gedefinieerde extensietaxonomie-element en een element uit de basistaxonomie².

Nauwkeurigheid

- De getagde informatie komt niet overeen of in andere presentatievolgorde met de voor mensen leesbare informatie in de financiële overzichten.
- Informatie die in de primaire overzichten van de geconsolideerde IFRS-jaarrekening zijn opgenomen, bevatten een onnauwkeurige tagging (verkeerde presentatieschaal, precisie, valuta, datum of periode, transformatieregel of dimensionale context).
- Onjuiste elementen uit de basistaxonomie zijn geselecteerd voor het taggen, wat een verkeerde voorstelling van de verslaggevingstechnische betekenis van het bedrag of de toelichting tot gevolg heeft.
- Een door de uitgevende instelling gebruikte extensietaxonomie-element is niet, voor zover vereist, gekoppeld aan een basistaxonomie-element
 - waar het element verslaggevingstechnisch onderdeel van uitmaakt (het basistaxonomie-element met de ruimere boekhoudkundige betekenis); of
 - waarbij het element een reikwijdte heeft dat het dichtst bij dat extensietaxonomie-element ligt (het nauwst aansluit bij het desbetreffende extensietaxonomie-element).
- De uitgevende instelling heeft een extensietaxonomie-element dat een aantal basistaxonomie-elementen combineert niet gekoppeld aan elk van die basistaxonomie-elementen.

Technische specificaties

- Het jaarverslag is niet opgesteld in XHTML-formaat
- Voor de tagging is niet de markeertaal XBRL gebruikt
- Het Inline XBRL-instancedocument voldoet niet aan de Inline XBRL 1.1-specificatie of is niet in overeenstemming met de XBRL Units Registry opgesteld.
- De extensie taxonomie bestanden zijn niet opgesteld in overeenstemming met de XBRL 2.1 en de XBRL Dimensions 1.0 specificaties.
- De extensie taxonomie bestanden van de uitgevende instelling zijn niet opgenomen volgens de laatst geldende Taxonomy Packages specificatie.
- Het Inline XBRL-instancedocument bevat niet uitsluitend de gegevens van een enkele uitgevende instelling.

² ESEF-basistaxonomie uit de RTS bijlage VI, die de ESMA op haar beurt digitaal kan publiceren (art 7).

- Een onjuiste identificatie of identificatiemechanisme voor de uitgevende instelling is in het Inline XBRL-instancedocument toegepast.
- De uitgevende instelling heeft geen of onvolledige calculation linkbase opgesteld om de rekenkundige verhoudingen tussen taxonomie-elementen te documenteren.
- Uitgevende instellingen hebben voor de identificatie van de jaarrekeningonderdelen niet de voorgeschreven basistaxonomie-elementen gebruikt zoals gespecificeerd in bijlage II van de RTS voor ESEF.

6.4 Inspelen op onderkende risico's op een materiële afwijking / uitvoering van de opdracht

De accountant kan bij een ESEF-assurance opdracht gebruik maken van een combinatie van toetsingen van interne beheersingsmaatregelen en gegevensgerichte werkzaamheden. De aard, timing en omvang van de werkzaamheden zal op basis van professionele oordeelsvorming van de accountant worden bepaald op basis van de onderkende risico's. De verwachting is echter dat vaak voor een gegevensgerichte aanpak gekozen zal worden. De verwachting is ook dat gezien het type opdracht dit goed mogelijk is. Daarbij moet er aandacht zijn voor de volgende zaken:

6.4.1 Gebruik van software

In de praktijk zullen veel accountants bij het uitvoeren van ESEF-werkzaamheden gebruik maken van software om te toetsen of voldaan is aan de technische specificaties en om inzichtelijk te maken welke tags gebruikt zijn in een controleerbaar overzicht voor de accountants. Het is hiervoor van belang dat deze software betrouwbaar is.

De accountant mag bij het beoordelen van de betrouwbaarheid steunen op het door de accountantspraktijk uitgevoerde onderzoek hiernaar.

6.4.2 Altijd enige gegevensgerichte werkzaamheden

Omdat altijd het risico bestaat dat de accountant de risico's op een materiële afwijking onjuist inschat of dat de interne beheersing bewust wordt omzeild moet de accountant altijd enige gegevensgerichte werkzaamheden uitvoeren met betrekking tot de drie in hoofdstuk 5 genoemde onderdelen van het onderzoek.

6.4.3 Schriftelijke bevestiging

De accountant dient op basis van de regelgeving bij de verantwoordelijke partij(en) te verzoeken om een schriftelijke bevestiging dat zij aan de accountant alle informatie hebben verschaft waarvan de geschikte partij(en) kan (kunnen) weten dat deze is gevraagd of dat deze materiële invloed kan hebben op de bevindingen of conclusie van het assurance-rapport.

De accountant kan het daarnaast nodig achten om een schriftelijke bevestiging te krijgen van het management van de gecontroleerde dat zij van mening is dat het jaarverslag overeenkomstig de ESEF-vereisten is opgemaakt. Daarbij kan de accountant vragen te bevestigen dat er geen code in de XHTML-bestanden is opgenomen die bewust de presentatie in verschillende webbrowsers kunnen beïnvloeden.

Deze bevestiging zal vaak gecombineerd worden met de schriftelijke bevestigingen in het kader van de jaarrekeningcontrole. De accountant neemt eventuele geconstateerde afwijkingen op een vergelijkbare wijze als beschreven in Standaard 450 op en voegt niet-gecorrigeerde afwijkingen toe aan de bevestigingsbrief.

7 Evaluatie van geconstateerde afwijkingen en verkregen assurance informatie en bepaling van het oordeel

Als de accountant afwijkingen constateert bij de uitvoering van de opdracht dan zal de accountant erop aandringen om deze te laten corrigeren door de verantwoordelijke partij. Mocht deze dat niet willen, dan zal de accountant nagaan wat de reden hiervoor kan zijn en of dit in algemene zin iets zegt over de integriteit van het management. De accountant zal de niet-gecorrigeerde afwijkingen communiceren met het management en waar passend met de met governance belaste personen.

Van afwijkingen die niet zijn gecorrigeerd zal de accountant nagaan of deze tot materiële afwijkingen leiden, de accountant zal hierbij een evaluatie maken per aspect van de materialiteit zoals genoemd in 6.3.1. Daarnaast zal de accountant ook nagaan of afwijkingen op de verschillende aspecten die los van elkaar niet materieel zijn, gezamenlijk misschien wel materieel zijn. Daarbij neemt de accountant ook mee dat een verschil tussen de voor de mens leesbare en machine leesbare versie de betrouwbaarheid van de verslaggeving aantast en daarmee het vertrouwen in de controle. Deze afweging zal vooral op professionele oordeelsvorming van de accountant gebaseerd zijn.

Bij het beoordelen of een afwijking materieel is zal de accountant meewegen of de afwijking leidt tot weigering van de deponering van het jaarverslag door de AFM of de KvK.

Als afwijkingen materieel zijn maar zonder diepgaande invloed dan zal de accountant met betrekking tot ESEF een oordeel met beperking geven. Als de afwijkingen wel een diepgaande invloed hebben dan komt de accountant tot een afkeurend oordeel.

Als de eventuele afwijkingen geen materiële invloed hebben dan moet de accountant nog evalueren of voldoende assurance informatie is verkregen om met een redelijke mate van zekerheid vast te stellen dat de ESEF-vereisten zijn nageleefd. De accountant weegt hierbij de eventuele ongecorrigeerde afwijkingen mee.

Als het niet kunnen verkrijgen van voldoende en geschikte assurance-informatie die wel tot een afwijking van materieel belang kan leiden maar niet van diepgaande invloed kan zijn, dan leidt dat tot een oordeel met beperking. Kan er wel sprake van diepgaande invloed zijn, dan leidt het tot het onthouden van een oordeel over het al dan niet voldoen van het jaarverslag aan de ESEF-vereisten.

De accountant ligt ter onderbouwing van het oordeel, alle zaken toe, in een aparte paragraaf, die hebben geleid tot een niet-goedkeurend oordeel.

8 Rapportageverplichting

De accountant die onderzocht heeft of in het elektronische jaarverslag voldaan is aan ESEF rapporteert over het voldoen hieraan als een overige rapportageverplichting zoals voorgeschreven in Standaard 700 paragraaf 43-45. In deze paragraaf wordt een voorbeeld gegeven van een goedkeurend oordeel.

Ook als de accountant bij de jaarrekening een niet-goedkeurend oordeel geeft, kan de accountant concluderen dat de uitgevende instelling ESEF wel goed heeft toegepast. Omdat het om twee verschillende zaken gaat, het getrouwe beeld van de jaarrekening en het voldoen aan de technische vereisten van ESEF kan de accountant dan toch van oordeel in zijn verklaring dat voldaan is aan de ESEF vereisten. Het omgekeerde kan uiteraard ook. Wel een getrouw beeld in de jaarrekening, maar niet voldaan aan de ESEF vereisten.

Het voorbeeld met goedkeurend oordeel hieronder gaat uit van een jaarverslag waarbij tagging deels moet zijn toegepast.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten en ESEF

Europees uniform elektronisch formaat (ESEF)

<<XYZ>> heeft haar jaarverslag opgesteld in ESEF. De vereisten hiervoor zijn vastgelegd in de Gedelegeerde verordening (EU) 2019/815 met technische reguleringsnormen voor de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (hierna: de RTS voor ESEF).

Naar ons oordeel voldoet het jaarverslag opgesteld in XHTML-formaat, met daarin opgenomen de deels gemarkeerde geconsolideerde jaarrekening zoals door <<XYZ>> opgenomen in de rapportageset in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de RTS voor ESEF.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het jaarverslag inclusief de jaarrekening in overeenstemming met de RTS voor ESEF, waarbij het bestuur de verschillende onderdelen samenvoegt in één enkele rapportageset.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel dat het jaarverslag in deze rapportageset voldoet aan de RTS voor ESEF.

Onze werkzaamheden bestonden met in achtneming van NBA Alert 43, onder meer uit:

- het verkrijgen van inzicht in het financiële rapportageproces van de entiteit, waaronder het opstellen van de rapportageset;
- het verkrijgen van de rapportageset en het uitvoeren van validaties om vast te stellen of de rapportageset met de daarin opgenomen Inline XBRL-instancedocument en de XBRL-extensie taxonomiebestanden in overeenstemming met de technische specificaties [zoals opgenomen in de RTS voor ESEF](#) zijn opgesteld;
- het onderzoeken van de informatie met betrekking tot de geconsolideerde jaarrekening in de rapportageset om vast te stellen of alle vereiste markeringen zijn toegepast en of deze in overeenstemming zijn met de RTS voor ESEF.

Het voorbeeld met goedkeurend oordeel hierna gaat uit van een enkelvoudige jaarrekening in het jaarverslag waarbij geen tagging hoeft te worden toegepast.

Verklaring betreffende overige door wet- of regelgeving gestelde vereisten en ESEF

Europees uniform elektronisch formaat (ESEF)

[<<XYZ>> heeft haar jaarverslag opgesteld in ESEF. De vereisten hiervoor zijn vastgelegd](#) in de Gedelegeerde verordening (EU) 2019/815 met technische reguleringsnormen voor de specificatie van een uniform elektronisch verslagleggingsformaat (hierna: de RTS voor ESEF).

Naar ons oordeel is voldaan het jaarverslag opgesteld in XHTML-formaat, met daarin opgenomen de jaarrekening van <<XYZ>> in alle van materieel belang zijnde aspecten aan de RTS voor ESEF.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van het jaarverslag inclusief de jaarrekening in overeenstemming met de RTS voor ESEF.

Het is onze verantwoordelijkheid een redelijke mate van zekerheid te krijgen voor ons oordeel dat het jaarverslag in voldoet aan de RTS voor ESEF.

Onze werkzaamheden bestonden, met in achtneming van NBA Alert 43, onder meer uit:

- het verkrijgen van inzicht in het financiële rapportageproces van de entiteit, waaronder het opstellen van het jaarverslag in XHTML-formaat;
- het onderzoeken van het jaarverslag in XHTML-formaat, of deze in overeenstemming is met de RTS voor ESEF.

9 Identificatie van het in ESEF opgemaakte jaarverslag

De opname van de verklaring onder de overige gegevens kan op de traditionele wijze gebeuren waarbij de accountant de opdrachtgever toestemming geeft om de tekst van de verklaring in de overige gegevens op te nemen.

Uniek identificeren, hoewel niet voorgeschreven, kan de entiteit helpen om zekerheid te krijgen dat zij naar het juiste stuk kijkt. Hoewel nagedacht wordt hoe dit te realiseren binnen de richtlijnen van de RTS, is hier nog geen passende oplossing voor beschikbaar bij het schrijven van deze alert.

Accountants kunnen hashes gebruiken ter identificatie van de rapportageset en de daarin opgenomen bestanden in het proces tussen de entiteit en de accountant. De NBA heeft een hashgenerator beschikbaar gesteld.

10 Accountantsverklaring met rapportage over ESEF opgenomen in versie jaarverslag zonder ESEF

Het kan voorkomen dat de entiteit een versie van het jaarverslag naar buiten brengt die geen ESEF informatie bevat terwijl de accountant een versie gecontroleerd heeft die wel voldoet aan ESEF. In de accountantsverklaring die de accountant verstrekt heeft wordt dan gerapporteerd over het voldoen aan ESEF. Een dergelijke verklaring kan ook opgenomen worden in de versie van het jaarverslag die geen ESEF informatie bevat mits de entiteit in het jaarverslag vermeldt dat deze versie geen ESEF informatie bevat en wordt aangegeven waar de versie van het jaarverslag opgesteld volgens de ESEF-vereisten kan worden gevonden.

11 Documentatie

De accountant kan de werkzaamheden met betrekking tot een ESEF-assurance opdracht documenteren in een aparte sectie van het dossier voor de wettelijke controle.

De accountant documenteert de uitgevoerde opdracht op een wijze die passend is en in lijn is met de verplichtingen die gelden voor andere assurance opdrachten.

12 Kwaliteitsbewaking

Wanneer in het kader van deze Alert een wettelijke controle wordt verricht waarbij ook werkzaamheden worden gedaan naar een jaarverslag in ESEF-formaat dan moet de externe accountant en de accountantsorganisatie namens wie de opdracht wordt uitgevoerd in het kader van de wettelijke controle voldoen aan de vereisten van de Wta, het Bta en de Europese verordening 537/2014.

Op de ESEF-werkzaamheden met betrekking tot het jaarverslag is de NVKS van toepassing.

Koninklijke Nederlandse
Beroepsorganisatie
van Accountants

Postbus 7984
1008 AD Amsterdam
Antonio Vivaldistraat 2-8
1083 HP Amsterdam
T 020 301 03 01
nba@nba.nl
www.nba.nl